

universo genere humano initi Genes. IX, 13. Saepe in coelo novae ab Astronomis observatae sunt stellae; at una novarum stellarum usus est Deus ad significandam remotissimis gentibus nativitatem Messiae, quod cum nova ea stella iam pridem coniuncta fuerat promissio de Messia in terris nascituro Numer. XXIV, 17. Matth. II, 2. 9. 10. Deinde vero longissime abest ab illa superstitione mens Pauli, ut eam testamentorum commutationem terrae coelique motui tribuat, ut potius eam a voluntate atque consilio divino, quod motus ille hominibus tantum manifestavit, repetat; quare non de ea commotione dicit ποιεί τῶν σαλευομένων μετάθεσιν, sed δηλοῖ manifestat tantum abrogationem eorum, quae commota sunt, ita ut omnis oratio Pauli huc redeat: quemadmodum olim iam monte Sinai terrae motus manifestabat, iam foedus Dei cum hominibus pangi, quod dictum est Vetus Testamentum; ita motus non tantum terrae sed etiam coelorum, qui factus est in morte Christi, manifestavit, iam aliud foedus Dei, sanguine Christi sancitum, cum hominibus pangi, quod Novum Testamentum dicitur.

§. 13.

Inde manifestum esse iudico, quomodo terrae motus V. T. antiquaverit, quia, dum initia dedit Novo Testamento solemnissima, Veteri finem attulit, ubi enim novorum initia sunt, ibi veterum terminus est, ipso consentiente Paulo, ἐν τῷ λέγειν καινήν, πεπαλαίωσε τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιόμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμῶ Hebr. VIII, 13. Quamquam enim, uti VVITSIVS (1) erudite monet, haud sequitur, quia Vetera abrogantur, ideo subiicienda sunt Nova; illud tamen relinquitur, quia Nova subiecta sunt, abrogata esse Vetera. Illa sane, in quorum locum
nova

(1) de Oeconomia Foederum lib. I. c. IX. de Aniquatione Foederis operum §. 18. p. 96.